

Aktuálne legislatívne zmeny zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Od 12. januára 2023 došlo k zmenám najmä v oblasti zabezpečenia procesov zásobovania pitnou vodou. Novela zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia vyžaduje uplatňovanie princípov manažmentu rizík a predbežnej opatrnosti, čím sa vytvoria komplexné a efektívne podmienky pre dodávanie zdravotne bezpečnej pitnej vody pre všetkých spotrebiteľov. Okrem ochrany pred možnými ochoreniami z vody sú ďalšími cieľmi podpora používania pitnej vody z verejných vodovodov a zlepšenie prístupu k pitnej vode. Novelou zákona sa do právneho poriadku Slovenskej republiky transponujú požiadavky novej európskej smernice o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu. Pre zvýšenie ochrany zdravia spotrebiteľov pred rizikami používania nevyhovujúcej vody sa pridávajú úradom verejného zdravotníctva povinnosti aj právomoci.

Prijatím legislatívy sa zároveň ruší vyhláška z roku 2017, ktorá ustanovuje podrobnosti o kvalite pitnej vody, kontrole kvality pitnej vody, programe monitorovania a manažmente rizík pri zásobovaní pitnou vodou. Pôvodnú vyhlášku nahradí nový všeobecne záväzný právny predpis.

Právna úprava prináša nasledujúce zmeny:

Pitná voda

- Upravuje sa rozsah požiadaviek na zdravotnú bezpečnosť pitnej vody a ukazovateľov nevyhnutných na kontrolu pitnej vody, vrátane ich limitov. Ďalej sa ustanovuje aj systém pre zaraďovanie nových látok a zlúčenín vzbudzujúcich obavy do zoznamu analyzovaných látok.
- ÚVZ SR môže po novom na obmedzený čas na území Slovenska alebo jeho časti určiť limity pre doplnkové ukazovatele, ktoré je potrebné v pitnej vode analyzovať nad rámec štandardne vyšetrovaných ukazovateľov. Ide o kontaminanty, ktoré nie sú súčasťou štandardnej kontroly vzhľadom na ich ojedinelý výskyt, alebo z dôvodu, že ide o nové látky. V prípade, že sa určí potreba ďalej látky sledovať, zaradia sa spolu s limitmi do zoznamu štandardne vyšetrovaných ukazovateľov.
- Na celý dodávateľský vodárenský reťazec od oblastí odberu vôd až po spotrebiteľa sa zavádza uplatňovanie princípu manažmentu rizík. Komplexná analýza a hodnotenie a riadenie rizík dopĺňa tak doteraz využívané hodnotenia pitnej vody u spotrebiteľa o kontrolu všetkých procesov, ktoré môžu ovplyvniť kvalitu vody. Uvedené umožní sústrediť prostriedky a pozornosť na kritické body v spôsobe zásobovania vodou, na ktoré má byť zameraná následná kontrola ako aj cielené opatrenia.

- Manažment rizík sa bude uplatňovať na troch úrovniach. Osobitne v plochách povodia pre odber vody pre výrobu pitnej vody, osobitne pre samotný systém zásobovania pitnou vodou a osobitne pre domový rozvodný systém, ktorým sa pitná voda dostáva k spotrebiteľovi na vodovodný kohútik. Jednotlivé úrovne však musia na seba nadväzovať a zohľadňovať získavané výsledky.
- Určujú sa minimálne hygienické požiadavky a postupy pre overovanie filtračných médií prichádzajúcich do kontaktu s pitnou vodou a chemických látok na úpravu vody na pitnú vodu. Právnou úpravou sa rozširujú kompetencie orgánom verejného zdravotníctva, napr. v oblasti posudzovania manažmentu rizík, ale pribúdajú im aj nové povinnosti. Ide o poradenstvo a aktivity na zvýšenie dôvery spotrebiteľov a podpore používania pitnej vody z verejného vodovodu, ktorá je pod stálou kontrolou, ako aj poskytovanie prístupu k informáciám pre verejnosť, pre Európsku komisiu, Európsku environmentálnu agentúru a Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb.
- Požiadavky na informovanie verejnosti, ktoré majú byť zárukou zvýšenia transparentnosti voči verejnosti, sa rozširujú aj o dodávateľov pitnej vody – okrem údajov o kvalite dodávanej pitnej vody, výnimkách a spôsobe zásobovania budú povinní poskytovať napr. aj údaje o spôsoboch úpravy vody, jej cene, spotrebe domácností, miere strát atď.
- Rozširujú sa ďalej požiadavky pre oblasť domových rozvodných systémov.

Do zákona sa dopĺňajú základné požiadavky na teplú vodu

- Pre teplú vodu je stanovený rozsah teploty u spotrebiteľa od 50 °C – 55 °C. Dlhodobo sa totiž potvrdzuje, že prevádzkovatelia a vlastníci budov sa snažia znižovať teplotu teplej vody, ktorá tak vytvára ideálne prostredie pre množenie patogénnych baktérií, najmä baktérií rodu *Legionella*. Zmienené baktérie spôsobujú závažnú infekciu dýchacích ciest a Slovensko, ako aj ostatné európske krajiny, eviduje významný nárast počtu legionelóz najmä v súvislosti s teplou vodou. Ich liečba patrí k finančne aj časovo najnáročnejším spomedzi ochorení, ktorých faktorom prenosu je voda. Čoraz viac prevádzkovateľov rôznych zariadení, aby ušetrili, uprednostňujú výrobu teplej vody z vlastného zdroja, ktorý nemá kvalitu pitnej vody. Ostatné požiadavky na kvalitu teplej vody podrobnejšie ustanoví vyhláška ministerstva zdravotníctva.

Kúpaliská

- Plavčíci musia mať po novom minimálne 18 rokov a kurz prvej pomoci absolvovať v akreditovanej inštitúcii.
- Na prírodné a umelé kúpalisko, na ktoré bol zakázaný vstup so zvieratám pre všetky osoby, majú po novom prístup osoby so zdravotným postihnutím v sprievode psa so špeciálnym výcvikom (asistenčné, vodiace psy).
- ÚVZ môže, rovnako ako pri pitnej vode, ustanoviť limit pre ukazovatele a látky, ktoré nie sú vo vode na kúpanie zahrnuté, do rozsahu štandardne vyšetrovaných ukazovateľov vzhľadom na ich ojedinelý výskyt alebo preto, že ide o nové látky.

Zariadenia spoločného stravovania (ZSS):

- Ruší sa povinnosť prevádzkovateľa zariadenia spoločného stravovania vypracovať a predložiť prevádzkový poriadok regionálnemu úradu verejného zdravotníctva.

Mení sa definícia ZSS; po novom znie:

Zariadenia spoločného stravovania sú zariadenia, ktoré poskytujú stravovacie služby spojené s výrobou, prípravou alebo podávaním pokrmov alebo nápojov na pracoviskách, v školských zariadeniach, školách, zariadeniach sociálnych služieb, zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, zdravotníckych zariadeniach, v prevádzkach verejného stravovania, v jedálňach so samoobsluhou a v podobných prevádzkach verejného stravovania, cukrárnach, v stánkoch a v iných prevádzkach s ambulantom predajom potravín, pokrmov alebo nápojov a na zotavovacích a iných hromadných podujatiach.

Pracoviská:

- Na obmedzenie priemyselného a profesionálneho používania diizokyanátov sa upravuje povinnosť zabezpečiť odbornú prípravu všetkých osôb (zamestnancov alebo samostatne zárobkovo činných osôb), ktoré manipulujú s diizokyanátmi či na prácu s nimi dohliadajú. Požadovaný rozsah odbornej prípravy, rozčlenený do troch úrovní podľa vykonávanej činnosti s diizokyanátmi, je súčasťou prílohy č. XVII položky 74 európskeho nariadenia REACH. Odbornú prípravu budú na pracovisku vykonávať odborníci v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktorými sú lekári, verejní zdravotníci alebo zdravotnícki pracovníci pracovnej zdravotnej služby a bezpečnostní technici; bude sa opakovať najmenej raz za 5 rokov. Súčasťou odbornej prípravy musia byť najmä informácie o rizikách diizokyanátov pre zdravie, o správnych a bezpečných pracovných postupoch a vhodných opatreniach na ochranu zdravia na pracovisku vrátane používania účinných osobných ochranných pracovných prostriedkov.
- Diizokyanáty sa používajú najmä v priemyselných odvetviach, napríklad v stavebníctve v penách, tmeloch a náteroch, ale aj pri výrobe nábytku, v automobilovom priemysle, v elektrotechnike. Spôsobujú profesionálne ochorenia, a to ochorenie dýchacích ciest (prieduškovú astmu) a kožné ochorenia (dermatitídy).

Účinnosť:

Novela zákona nadobudla účinnosť 12. januára 2023 s výnimkou prechodného ustanovenia do 24. augusta 2023, počas ktorého majú zamestnávateľia zabezpečiť odbornú prípravu pre svojich zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu s diizokyanátmi. Fyzické osoby - podnikatelia, ak takúto prácu vykonávajú samostatne, musia odbornú prípravu rovnako absolvovať.

Zdroj: Úrad verejného zdravotníctva SR